

2018-08-08
M2017/02054/Nm

Miljö- och energidepartementet

Naturmiljöenheten, Gruppchef Landmiljö
Magnus Bergström
08-405 28 47
magnus.bergstrom@regeringskansliet.se

**Remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag att se över och
föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i
strandnära läge**

Arjeplogs kommun
ArtDatabanken, SLU
Arvidsjaurs kommun
Bengtsfors kommun
Bollebygds kommun
Boverket
Centrum för biologisk mångfald, CBM
Dals Eds kommun
Domstolsverket
Ekoturismföreningen
Ekerö kommun
Eksjö kommun
Faluns kommun
Fastighetsägarna Sverige
Finspångs kommun
Flens kommun
Fortifikationsverket
Friluftsförbundet
Fältbiologerna
Gnesta kommun
Gotlands kommun
Gävle kommun
Göteborgs universitet
Habo kommun
Havs- och vattenmyndigheten

Hela Sverige ska leva
Hudiksvalls kommun
Hylte kommun
Hällefors kommun
Kammarkollegiet
Karlstad kommun
Kils kommun
Kramfors kommun
Krokoms kommun
Lantbrukarnas Riksförbund
Lantmäteriet
LRF Skogsägarna
Lycksele kommun
Länsstyrelsen Blekinge
Länsstyrelsen Dalarna
Länsstyrelsen Gotland
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen Skåne
Länsstyrelsen Stockholm
Länsstyrelsen Uppsala
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Mittuniversitetet
Munkedals kommun
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Naturhistoriska riksmuseet
Naturskyddsföreningen
Norsjö kommun
Pajala kommun
Region Blekinge
Region Dalarna
Region Gotland
Region Gävleborg
Region Halland
Region Jämtland Härjedalen

Region Jönköpings län
Region Kronoberg
Region Norrbotten
Region Skåne
Region Uppsala
Region Värmland
Region Västerbotten
Region Västernorrland
Region Västmanland
Region Örebro
Region Östergötland
Regionförbundet i Kalmar län
Regionförbundet Sörmland
Riksantikvarieämbetet
Riksrevisionen
Sametinget
Samhällsbyggarna
Scouterna
Sjöbo kommun
Skellefteå kommun
Skogsstyrelsen
Skärgårdarnas riksförbund
SmåKom
Sportfiskarna
Statens Energimyndighet
Statens fastighetsverk
Statens geotekniska institut
Statens Jordbruksverk
Statskontoret
Stockholms läns landsting
Stockholms universitet
Storumans kommun
Strängnäs kommun
Strömsunds kommun
Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen
Svensk Turism AB
Svenska Botaniska föreningen
Svenska Kanotförbundet
Svenska Kryssarklubben
Svenska samernas riksförbund (SSR)

Svenska Seglarförbundet
Svenska skridskoförbundet
Svenska Turistföreningen
Svenskt Friluftsliv
Sveriges Entomologiska Förening
Sveriges Fiskares Riksförbund
Sveriges Fiskevattenägareförbund
Sveriges Hembygdsförbund
Sveriges Jordägareförbund
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Sveriges Ornitologiska förening
Tillväxtverket
Tingsryds kommun
Trafikverket
Valdemarsviks kommun
Vansbro kommun
Villaägarnas riksförbund
Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen
Världsnaturfonden i Sverige WWF
Västerviks kommun
Västra Götalandsregionen
Växjö kommun
Årjängs kommun
Åsele kommun
Älvdalens kommun
Östersunds tingsrätt, mark- och miljödomstolen
Östhammars kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Miljö- och energidepartementet **senast den 16 november 2018**. Svaren bör skickas i både i word- och pdf-format till m.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se. Ange diarienummer M2017/02054/Nm och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i Naturvårdsverkets skrivelse ”Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge”.

I Naturvårdsverkets uppdrag ingick frågan om att utöka möjligheterna att bygga permanentbostäder. Regeringen konstaterar att Naturvårdsverkets skrivelse är begränsad i denna del. Regeringen avser därför att utreda frågan ytterligare. Inom ramen för denna remittering ges därför även möjlighet att inkomma med kompletterande förslag till åtgärder (t.ex. författningsändringar) när det gäller att utöka möjligheterna att bygga permanentbostäder för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i områden med god tillgång till stränder samtidigt som de värden som strandskyddet syftar till inte äventyras.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För andra remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden bör utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Frågor under remisstiden besvaras av Magnus Bergström, 08-405 28 47, magnus.bergstrom@regeringskansliet.se

Magnus Bergström
Ämnesråd

Kopia för kännedom

Naturvårdsverket

1 Sammanfattning

1.1 Bakgrund

2009 infördes nya regler för strandskyddet i miljöbalken och plan- och bygglagen, bland annat reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS). Inriktningen var att utveckla ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar behovet av utveckling i hela Sverige, särskilt i många landsbygder, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras (prop. 2008/09:119).

LIS-reglerna innebär att kommunerna i sin översiktsplan kan peka ut områden som de bedömer lämpliga för landsbygdsutveckling. Inom dessa områden blir det möjligt att bevilja dispens från strandskyddet eller upphäva strandskyddet i detaljplan genom att tillämpa det särskilda skälet för landsbygdsutveckling (7 kap. 18 d § miljöbalken). I vissa delar av Sverige, framförallt längs de södra kusterna, får kommunerna inte peka ut LIS-områden. I andra delar av landet ska kommunerna vara restriktiva med LIS-områden, såsom i tätorter och vid de största sjöarna.

Nuvarande bestämmelser om LIS har tillämpats i allt större utsträckning sedan de infördes. Vid utgången av 2016 hade 133 översiktsplaner eller tillägg till översiktsplaner med angivna områden för LIS antagits. Antalet gånger som kommunerna har beviljat dispens för med tillämpning av det särskilda skälet för LIS har ökat från ca 70 stycken år 2011 till nästan 300 stycken år 2016.

Sedan LIS infördes har olika synpunkter på reglerna och tillämpningen av LIS framförts, både fördelar med systemet, som att det kan leda till avsedda lättnader och landsbygdsutveckling, men också svårigheter. Naturvårdsverket och Boverket har tidigare konstaterat att landsbygdsutveckling tolkas och definieras på olika sätt och att LIS-verktyget inte upplevs som tillräckligt flexibelt (Naturvårdsverket och Boverket, 2013). Strandskyddsdelegationen påpekade i sitt slutbetänkande att geografiska begränsningar för LIS kan vara motiverade, men i högre grad bör beakta platsspecifika förutsättningar. Delegationen lyfte också problemet med att det är svårt att i översiktsplaneringen förutse var landsbygdsutveckling i form av småföretagande och lokalt engagemang kommer att uppstå och att LIS-verktyget då kan upplevas som alltför stelbent (SOU 2015:108). Länsstyrelserna har i sin gemensamma rapport bland annat redovisat att genomförandet av åtgärder inom LIS-områden inte har gått i den takt som kommunerna har önskat, att länsstyrelserna ställer olika krav på kommunerna i samband med tillämpningen av LIS, men också att LIS inneburit en välkommen kompensation för landsbygden i förhållande till övriga särskilda skäl för dispens/upphävande (Länsstyrelserna, 2015).

Naturvårdsverket fick i mars 2017 i uppdrag av regeringen att se över LIS-reglerna i syfte att föreslå författningsändringar och eventuella andra åtgärder för att ytterligare främja landsbygdsutveckling i områden med god tillgång till stränder, utan att de

värden som strandskyddet långsiktigt syftar till att skydda äventyras. Fokus skulle ligga på att utveckla möjligheterna att bygga permanentbostäder.

1.2 Överväganden och förslag

Naturvårdsverket har inom ramen för detta uppdrag övervägt förfaranden som skulle kunna möjliggöra att LIS-systemet blir mer flexibelt för sådana åtgärder som är svåra att förutse i en översiktsplanering. Naturvårdsverket har då bland annat sett över LIS-systemets koppling till översiktsplaneringen och övervägt om LIS-frågorna istället borde hanteras på något annat sätt. Naturvårdsverket har funnit att översiktsplaneprocessen innebär stora fördelar genom att utgöra en naturlig form för långsiktig planering och avvägning mellan olika intressen och den samlade markanvändningen i kommunen. För översiktsplaneprocessen finns det även ett etablerat system för statlig granskning och medborgerlig insyn. Även om översiktsplaneprocessen är resurskrävande och innebär vissa begränsningar när det gäller att fånga upp enskilda initiativ som uppkommer efterhand bedömer Naturvårdsverket att fördelarna med LIS-reglernas koppling till översiktsplaneringen ändå överväger de nackdelar som detta är förenat med. Vi har därför bedömt att den nuvarande ordningen med LIS-reglernas koppling till översiktsplaneringen bör bibehållas.

I detta uppdrag har Naturvårdsverket även övervägt om formerna för hur LIS-områden anges i översiktsplaneringen bör förändras för att öka systemets flexibilitet. Detta skulle exempelvis kunna vara möjligt genom att LIS-områden, istället för geografiskt angivna områden, definieras genom kriterier i översiktsplanen. Ett sådant förfarande har dock bedömts medföra svårigheter när det gäller bland annat länsstyrelsernas möjlighet att granska översiktsplanen och medborgarnas möjlighet att förutse konsekvenserna av den. Naturvårdsverket har därför bedömt att det inte är lämpligt att ändra regelverket på detta sätt.

Utifrån de överväganden som Naturvårdsverket har gjort föreslås huvuddragen i LIS-systemet bevaras oförändrade. Naturvårdsverket föreslår dock vissa förändringar vad gäller de bedömningsgrunder som ska ligga till grund för vad som är att anse som ett LIS-område. Naturvårdsverkets förslag innebär att ett LIS-område inte behöver ha en ”begränsad omfattning” utan istället en ”sådan omfattning” att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses. Naturvårdsverket föreslår även att den nuvarande restriktivitet som gäller för att tillämpa LIS-reglerna i eller i närheten av tätorter specificeras gälla enbart för ”större tätorter”.

För att tydliggöra och underlätta möjligheterna till upphävande av och dispens från strandskyddet för åtgärder inom LIS-områden föreslår Naturvårdsverket vissa förändringar av vad som får beaktas som särskilda skäl inom sådana områden. Naturvårdsverket föreslår att det, i tillägg till att det som särskilda skäl får beaktas om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden, även får beaktas om ett sådant strandnära läge kan bidra

till att ”upprätthålla” landsbygdsutvecklingen. Med detta avses åtgärder som kan bidra till att förhindra en försämring eller tillbakagång. Naturvårdsverket föreslår även att det i bestämmelsen tydliggörs vilken nivå på utredning som krävs avseende en åtgärds bidrag till landsbygdsutvecklingen på så sätt att särskilda skäl ska anses föreligga om det ”kan antas” att åtgärden har den åsyftade effekten.

Vad gäller prövning av dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus föreslår Naturvårdsverket att samlokalisering till befintligt bostadshus även fortsättningsvis ska få beaktas som ett skäl för dispens. Förslaget innebär dock att bestämmelsens nuvarande lydelse omformuleras för att i något större mån kunna ta hänsyn till förhållandena på platsen och skillnader i bebyggelsestruktur mellan olika delar av landet. Naturvårdsverkets förslag innebär att det som särskilda skäl för sådana åtgärder får beaktas om huset eller husen avses att uppföras ”med närhet till” ett befintligt bostadshus. För enstaka en- eller tvåbostadshus föreslås även, i likhet med vad som gäller för övriga åtgärder inom LIS-områden, att det som särskilda skäl för dispens även ska få beaktas om det strandnära läget kan antas bidra till eller upprätthålla utvecklingen av landsbygden.